

V Praze dne 10. prosince 1998

Materiál k projednání v bankovní radě České národní banky

Návrh úprav sazby a metodiky PMR

Stručný obsah – důvod předložení

Materiál se předkládá za účelem provedení úprav některých parametrů PMR

Část I.

Návrh rozhodnutí

Útvary, s nimiž byl materiál projednán:

odbor 611 – odbor řízení měnových operací a finančních trhů

Část II.

Předkládací zpráva

Zaměstnanci, kteří budou k tomuto materiálu přizváni na jednání bankovní rady:

doc. Ing. Čapek, CSc., Ing. Bárta, CSc.,
Ing. Pulkráb

Část III.

Vlastní materiál

Předkládá: Ing. Miroslav Hrnčíř, DrSc.
Kontroloval: doc. Ing. Aleš Čapek, CSc.
Zpracovala: sekce měnová ve spolupráci se
sekcí bankovních obchodů

N á v r h

R o z h o d n u t í

bankovní rady České národní banky k materiálu

“Návrh úprav sazby a metodiky PMR”

Bankovní rada po projednání materiálu rozhodla s platností od 28. ledna 1999

1) snížit sazbu PMR ze 7,5 % na 6 % (snížení se netýká zvýhodněné sazby PMR ve výši 4 % pro stavební spořitelny a ČMZRB).

2) rozšířit základnu pro výpočet PMR o:

- přijaté úvěry od klientů v cizí měně
- vklady orgánů republiky a místních orgánů v cizí měně
- emitované dlužné cenné papíry v cizí měně se splatností do 5 let v držení nebankovních subjektů.

Předkládací zpráva

Materiál se předkládá za účelem provedení změny některých parametrů PMR. Jedná se o snížení sazby PMR a o rozšíření základny pro jejich výpočet. Cílem je zvýšení konkurenceschopnosti bankovního sektoru a rovnoprávné postižení primárních závazků bank v korunové i v cizoměnové oblasti.

Návrh úprav sazby a metodiky PMR

1. Snížení sazby PMR

A) Zdůvodnění

S cílem harmonizace nástrojů měnové politiky v procesu přípravy na vstup do EU a se záměrem posílení konkurenčního postavení tuzemských bank zahájila ČNB v červenci 1998 proces postupného snižování sazeb PMR. S platností od 30. července 1998 byla sazba PMR snížena z 9,5 % na 7,5 % s tím, že v dalších postupných krocích by v horizontu do konce roku 2000 měla být sazba PMR snížena na 5 %. Tak by se postupně zmenšil rozdíl oproti zemím EMU, kde sazba PMR byla stanovena na 2 %.

V průběhu 2. pololetí 1998 byla ČNB zavedena nová regulační opatření týkající se kapitálové přiměřenosti, která zvýšila nároky na tvorbu opravných položek bankami. Jakkoli jsou tato opatření zavedena s cílem posílení stability a zdravého vývoje bankovního sektoru, znamenají okamžitý dopad do nákladovosti a ziskovosti bank. Je proto vhodné načasovat druhý krok snižování sazby PMR do období, které není příliš vzdáleno vstupu uvedených regulačních opatření v platnost.

B) Kvantifikace dopadů

Přímý dopad snížení sazby PMR lze jednoduše vyčíslit. Předpokládejme, že snížení sazby PMR ze 7,5 % na 6 % při současném objemu primárních závazků, na které se PMR vztahují (cca 1060 mld.), znamená automaticky jejich alokaci do instrumentů v rámci repo operací ČNB úročených v současnosti sazbou 10,5 %. Propočtem lze odvodit přímý přínos bankám v částce 1,7 mld. Kč na roční bázi. Za předpokladu, že i tento přínos a následné přínosy budou alokovány do instrumentů v rámci repo operací ČNB, zvýší se částka 1,7 mld. Kč o cca 0,2 mld. Kč na 1,9 mld. Kč.

Protože však v bodě 2) navrhujeme rozšířit základnu pro tvorbu PMR, která bude znamenat jejich růst o cca 21 mld. Kč, je nutno výše uvedený přínos snížit o ztrátu vznikající z rozšíření základny pro tvorbu PMR ve výši 0,2 mld. Kč. Výsledný přímý "netto" přínos pro bankovní sektor je potom 1,7 mld. Kč na roční bázi.

2. Zpřesnění metodiky povinných minimálních rezerv

A) Současná situace a navrhovaná úprava základny pro výpočet PMR

V současné době nepostihuje rozsah základny pro výpočet povinných minimálních rezerv (PMR) primární závazky bank v cizí měně z přijatých úvěrů od nebankovních klientů, z vkladů orgánů republiky a místních orgánů v cizí měně a teoreticky z emitovaných dlužných papírů se splatností do 5 let v držení nebankovních subjektů (v současné době zatím nulové). Vzniká tak situace, že tyto závazky v cizí měně nejsou postiženy povinností tvorby PMR, zatímco tytéž závazky v Kč do propočtu PMR vstupují (do propočtu PMR jsou zahrnovány pouze vklady klientů v cizí měně).

Vzhledem k významu růstu těchto instrumentů (především přijatých úvěrů v CM od nebankovních subjektů) se jeví jako nezbytné rozšířit rozsah základny PMR o tyto produkty. Smyslem tohoto návrhu je zajistit komplexní postižení primárních závazků bank nejen

v korunové, ale i v odpovídající cizoměnové oblasti tvorbou PMR a zároveň zamezení případnému spekulativnímu získávání zdrojů některými bankami. Dekádní přehled aktiv a pasiv, z něhož se při propočtu stanovené výše PMR vychází, byl původně koncipován pouze jako výkaz korunový a postupně byl doplňován pro účely PMR o závazky v cizí měně. V současné době tento výkaz již postihuje základní primární závazky jak v Kč, tak v cizí měně a ukazuje narůstající význam položek v cizí měně (zatím u některých bank).

Navrhujeme tedy rozšíření současné základny o:

- přijaté úvěry od klientů v cizí měně
- vklady orgánů republiky a místních orgánů v cizí měně
- emitované dlužné cenné papíry v cizí měně se splatností do 5 let v držení nebankovních subjektů.

B) Kvantifikace navrhované změny

- Zápočtem přijatých úvěrů od klientů v cizí měně by se základna pro výpočet PMR zvýšila cca o 18,85 mld. Kč, což při současně platné sazbě (7,5 %) činí zvýšení objemu PMR o 1,41 mld. Kč.
- Zápočtem vkladů orgánů republiky a místních orgánů v cizí měně se základna zvýší o 2,37 mld. Kč a výše PMR při současně platné sazbě o 0,18 mld. Kč.
- Emitované dlužné papíry v cizí měně se zatím neprojeví (jsou nulové).

Celkový dopad těchto položek do základny PMR by činil navýšení o 21,22 mld. Kč a vlastní výše PMR cca 1,59 mld. Kč.

C) Termín navrhované úpravy

Navrhujeme souhlasit s navrženými principy zpřesnění metodiky propočtu PMR s platností od 28.1. 1999.

Odůvodnění: vazba na počátek cyklu PMR a metodiky pro sestavení výkazu "Vybrané údaje dekádního přehledu aktiv a pasiv" k 10. a 20. lednu 1999 (nahrazující každoročně v prvních dvou lednových dekádách vlastní "Dekádní přehled aktiv a pasiv").

3. Návrh opatření

Na základě provedených analýz doporučujeme přijmout s platností od 28.ledna 1999 následující opatření:

- Snížit sazbu PMR ze 7,5 % na 6 % (snížení se netýká zvýhodněné sazby PMR ve výši 4 % pro stavební spořitelny a ČMZRB).
- Rozšířit základnu pro výpočet PMR o:
 - přijaté úvěry od klientů v cizí měně
 - vklady orgánů republiky a místních orgánů v cizí měně
 - emitované dlužné cenné papíry v cizí měně se splatností do 5 let v držení nebankovních subjektů.